

УДК 745/749.02:
37.014.2

DOI:10.30857/2617-
0272.2021.2.7.

БІЛИЙ В. Д.

Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв

АКАДЕМІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА: РИСУНОК

Мета: проаналізувати значення теоретичних й практичних знань та вмінь, отриманих при вивченні академічного рисунку студентами кафедри декоративно-прикладного мистецтва Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ.

Методологія. Використано аналітичний та комплексний підходи до предмету дослідження, структурний аналіз, методи спостереження та моделювання, а також порівняльний аналіз, які дозволили виявити особливості застосування рисункових прийомів у реалізації проєктів декоративно-прикладного мистецтва.

Результати. Визначено значення рисунку як академічної дисципліни у процесі підготовки фахівців та реалізації проєктів декоративно-прикладного мистецтва. Виявлено, що особливе значення має аналіз форми об'єкту, його конструкції (архітектоніки) та матеріалу, тоді як графічні засоби, характерні для рисунку, найчастіше використовуються для нанесення орнаменту на поверхню виробу. Підкреслено важливість ескізування, спрямованого на теоретичне осмислення існуючих форм; пошук нових форм і конструкцій відповідно до попереднього задуму та особливостей матеріалу. Окрему увагу приділено значенню рисунку у вихованні естетичних уявлень студентів та створенні художньо-виразних творів мистецтва.

Наукова новизна полягає у виявленні теоретичних і практичних вмінь і навиків, які студенти декоративно-прикладних спеціальностей отримують у процесі опанування академічного рисунку та способів їхнього використання під час створення проєктів і творів декоративного мистецтва на базі Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ.

Практична значущість. Отримані результати можуть бути враховані при викладанні фахових дисциплін, розробці методичних рекомендацій до них, у подальших наукових дослідженнях.

Ключові слова: рисунок; академічна дисципліна; композиція; графічні засоби; проєкт; художнє дерево.

Вступ. Заклади вищої освіти художнього напрямку вимагають особливого підходу до викладання теоретичних і практичних дисциплін. В Україні на сьогодні існує невелика кількість навчальних закладів, основним завданням яких є збереження та розвиток принципів народного мистецтва. Одним із таких є Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. З-поміж інших він вирізняється використанням у навчальних дисциплінах традицій народної педагогіки, для якої характерним було засвоєння практичних навичок безпосередньо у процесі створення виробів декоративного мистецтва, глибоке

розуміння властивостей матеріалу, нерозривний зв'язок форми та декору. З іншого боку, освітній процес в інституті базується на вивченні студентами академічних дисциплін, таких як рисунок, живопис, композиція. Усі вони разом формують єдиний вектор розвитку, спрямований на виховання естетичних уявлень студентів, із залученням аналізу кращих творів світового та українського, у тому числі й народного, мистецтва. Теоретичний аналіз засад викладання рисунку, практичного застосування отриманих навичок у художньому процесі сприяє розвитку й вдосконаленню навчальної програми, а також переосмисленню окремих його засад.

Аналіз попередніх досліджень.

Загальним принципам розвитку українського мистецтва протягом ХХ – початку ХХІ ст. присвячені публікації доктора мистецтвознавства О. Голубця [3; 4; 6]. Він, зокрема, зазначав, що завдяки тривалій ізоляції від світу українському мистецтву значною мірою вдалося уникнути масової експансії ідеології поп-арту, поп-культури [5, с. 13]. Ця ж причина певною мірою вплинула на формування принципів викладання у мистецьких навчальних закладах, вона ж дозволила зберегти тяглість народної педагогіки, доповнивши її академічними дисциплінами. Доктор мистецтвознавства Р. Шмагало у своїх працях чимало уваги приділив аналізу особливостям мистецької освіти в Україні [13; 14]. Він, зокрема, наголошує на підході, характерному для шкіл Західної України, який полягав в об'єднанні принципів, характерних для навчання академічним дисциплінам (таким як, зокрема, рисунок) і передачі практичних знань, притаманних навчанню народним ремеслам [14, с. 56]. У монографії М. Станкевича зроблено наголос на особливостях етностетики та способах її передачі й розвитку завдяки навчальному процесу [11]. Питань естетики та значенню графічних прийомів у їхньому втіленні торкається інший представник львівської школи мистецтвознавства, кандидат мистецтвознавства Р. Яців [15]. Для запропонованої наукової статті важливе значення мали також статті у періодичних виданнях, присвячені особливостям викладання спецдисциплін у вищих навчальних закладах мистецького спрямування, зокрема, Н. Прохорової [10], А. Ковальова [9], А. Хворостова [12], М. Кириченка [8], Н. Гілязової [2] та ін.

Постановка завдання: виділивши теоретичну та практичну складову вивчення академічної дисципліни «Рисунок», простежити, у який спосіб набуті у ході навчання знання студенти можуть використати для реалізації мистецьких проєктів. Продовжуючи дослідження

О. Голубця, Р. Шмагала, М. Станкевича, з'ясувати особливості поєднання традицій народної й академічної педагогіки взявши за основу принципи навчання кафедри образотворчого мистецтва та академічних дисциплін та декоративно-прикладного мистецтва Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ.

Результати дослідження. Рисунок виділяють, як одну із основних дисциплін з-посеред інших у навчальних вищих закладах мистецького спрямування. Його вважають основою усіх видів мистецьких зображень на площині. Одним із перших акцент на винятковому значенні рисунку близько 500 років тому зробив Дж. Вазарі, зазначивши, що рисунок – батько трьох мистецтв: архітектури, скульптури та живопису. Він «бере початок у свідомості, отримує загальні поняття з багатьох речей, ... він пізнає співмірність цілого з його частинами між собою і цілим... Рисунок це не що інше, як видиме вираження і пояснення понять, які містяться в душі, які людина уявила у в своїй голові, і які об'єднались в ідею» [1, с. 464]. Це визначення акцентує увагу на дуальності дисципліни, в основі якої, з одного боку – аналітичне мислення, а з іншого – практичні навички, які дозволяють відтворити існуючі предмети, чи зобразити нові.

У процесі інституалізації художньої освіти, виникло поняття «академічного» рисунку, який на сьогодні є самостійною дисципліною у вищих навчальних закладах художнього спрямування. Цей предмет передбачає класичний підхід до навчання образотворчому мистецтву із застосуванням усталених методів і прийомів зображення об'єктів та об'ємного простору на площині. Робота над академічним рисунком здійснюється поетапно від простого до складного, від предметів простої конфігурації із обмеженою кількістю деталей до об'єктів зі складною архітектонікою. Кінцевим її завданням є виявлення конструктивної будови форми,

об'єму, тональних співвідношень і градацій для створення цілісного емоційно наповненого образу.

В образотворчому мистецтві рисунок виступає, як засіб формування художнього образу. Для нього натура стає стартом, джерелом для натхнення [9, с. 51]. Викликаючи певні емоції, предметно-об'єктний світ слугує для втілення творчого задуму через враження, які він зумовлює. Завдання рисунку у цьому випадку полягає у створенні емоційно-виразного зображення завдяки графічним засобам через аналіз, співставлення, просторові та пропорційні співвідношення.

У декоративно-прикладному мистецтві рисунок виступає одним із засобів для пошуку образно-пластичного вирішення майбутнього твору, який заплановано втілити у певному матеріалі [9, с. 51]. Рисунок також є основою, завдяки якій відбувається пошук різноманітних форм, конфігурацій, конструктивних вирішень, їх відповідності заданому матеріалу, принципів поєднання матеріалів, а також наповнення визначеної форми декором, співвідношень між заповненими і незаповненими оздобленнями площинами тощо. Інколи початком пошуку може стати зображення інтер'єру чи екстер'єру, в межах яких потрібно розмістити певний предмет декоративного мистецтва. У будь-якому випадку, рисунок виступає засобом для втілення ідейно-абстрактного образу, який існує у свідомості митця у конкретно-предметній формі, осяжній і зрозумілій не лише одній людині (автору). З'ясування форми, пропорцій, співвідношення частин і загального об'єму, наповненість його декором відбувається завдяки теоретичним і практичним навичкам, отриманим у ході засвоєння рисунку. Процес ескізування пов'язаний із аналітичним осмисленням майбутнього твору, тоді як на етапі створення проекту на перший план виступають засоби художньої виразності, такі як лінія, пляма, штрих тощо.

Відмінності у завданнях, які виникають при створенні творів образотворчого та декоративного мистецтва, зумовили пошуки підходів до викладання спецдисциплін у закладах декоративно-прикладного спрямування, які активно велись у мистецькому середовищі Західної України в кінці XIX – першій половині XX ст. Вони виявили необхідність розробки методичних основ навчального процесу, які б сприяли реалізації задуманого у прикладній площині. Показовим у цьому випадку є приклад В. Крицінського (1852-1929), професора рисунку, викладача Коломийської гімназії, директора Коломийської гончарної школи, директора Художньо-промислової школи у Львові. Він обґрунтовано довів потребу послідовної системи ступеневої підготовки і щодо фахових предметів, і щодо базових дисциплін – рисунку та композиції. Найважливішою засадою фахового навчання В. Крицінський вважав послідовне опанування усіх способів виконання творчих й фахових завдань. Пропорційне співвідношення годин викладання за цією методикою відводилося історії розвитку ремесла чи фаху, практичному опануванню технології, а також так званій «науці про художні форми» [13, с. 13].

Прототипом сучасного Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва була Промислова школа гуцульського мистецтва, заснована у 1939 р., яку очолювали М. Куриленко (директор), П. Романюк, М. Гулейчук, Ф. Когут. Їм належить цілісна дидактична концепція навчання професійній майстерності. Прагнення зберегти традиції гуцульського народного мистецтва зумовило звернення до місцевих майстрів, яких закликали передавати знання і навички молодшому поколінню.

Для ілюстрації цього процесу, можна звернутися до галузі художнього дерева. На сьогодні можна відстежити практично безперервну лінію передачі знань від Ю. Шкрібляка, засновника Косівської школи різьбярства, через його синів, онуків і

правнуків, до М. Мегединюка, В. Девдюка, учнів останнього та сучасних викладачів-митців Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва, які розвинули та творчо інтерпретували ідеї й практичні різьбярські прийоми майстра. Цей процес відбувався із залученням прийомів народної педагогіки, в основі яких досконале вивчення матеріалу, глибоке розуміння його властивостей та можливостей, опанування технічних і технологічних навичок, органічне поєднання матеріалу, форми предмету та його оздоби. Поряд з тим, значна увага приділялась досягненням у викладанні академічних дисциплін. Звернення до останніх було зумовлене переходом народного мистецтва на новий щабель розвитку. Суспільно-політичні, економічні та суспільні трансформації, які відбулися протягом ХХ ст. поглибили кризові явища, зафіксовані дослідниками в українському народному мистецтві ще у кінці ХІХ ст. Намагання зберегти унікальність і неповторність цього явища зумовило пошуки нових шляхів у передачі знань, які б розширили аудиторію, доповнили та удосконалили народну педагогіку здобутками академічних дисциплін.

Особливості вивчення рисунку, живопису та композиції у мистецьких закладах декоративно-прикладного спрямування були враховані при укладанні робочих програм навчальної дисципліни «Рисунок» кафедри декоративно-прикладного мистецтва Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва. Першочерговим завданням на заняттях з академічного рисунку є дотримання дидактичних принципів свідомості, творчої активності та самостійності. Важливими є усвідомлення мети та завдання навчальної роботи, цілеспрямованого сприйняття, вивчення природи з наступною творчою інтерпретацією отриманих знань і практичного їх втілення [10, с. 101–102].

Виділяємо три етапи у виконанні навчальних робіт, які нерозривно пов'язані один з одним: 1. Аналіз предметної

композиції та середовища, у якому вона розміщена із застосуванням знань із суміжних з рисунком дисциплін – «Перспективи», «Пластичної анатомії», «Архітектоніки»; 2. Побудова лінійно-конструктивного зображення, близького до природи; 3. Створення світлотіньового рисунку, який, окрім пізнавального, покликаний створити певний художній образ графічними засобами.

Зазначені етапи розвивають у студентів практичні навички, необхідні для реалізації проєктів декоративно-прикладного мистецтва. Спершу відбувається пошук загальної композиції виробу, розміщення його у просторі; побудова лінійно-конструктивного зображення, в ході якої автор має змогу з'ясувати особливості його будови, наповнення декором тощо; виконання проєкту виробу, який для створення емоційного наповненого образу може доповнюватись світло-тіньовими чи кольоровими плямами, штрихом, різноманітними фактурами тощо.

В межах вирішення поставлених завдань, студенти стикаються з необхідністю визначення тектонічної структури майбутнього твору: монолітна, каркасна чи оболонкова. Кожна з них має свою специфіку створення, пов'язану із застосуванням відмінних матеріалів. Наприклад, у випадку вибору монолітної форми, яку заплановано виготовити з дерева чи каменю, слід продумати її кінцевий силует, основні деталі, виділити декоративні елементи, визначити місце розташування орнаменту. Каркасні чи оболонкові тектонічні структури передбачають їх створення з кількох (чи багатьох) деталей. Основне завдання полягає не лише в осмисленні кінцевої форми, а й вирішенні, на яких засадах і яким чином конструктивні елементи будуть з'єднані між собою, яким чином оздоблені тощо.

У проєктуванні декоративних виробів, студенти використовують знання, отримані під час вивчення не лише академічних

(рисунок, живопису, композиції), а й практичних дисциплін, таких як матеріалознавство, робота в матеріалі, архітектоніка тощо. Академічні дисципліни, зокрема рисунок, виступають основою інтеграції практичних знань у єдине ціле, результатом якої є створення художньо-довершеної форми.

Етап теоретичного осмислення майбутнього виробу безпосередньо пов'язаний із ескізуванням. Виконуючи академічні завдання, студенти навчаються аналізувати існуючі спершу прості геометричні, а згодом найрізноманітніші форми складних конфігурацій. Безпосередньо з цим процесом пов'язані принципи узагальнення і деталізації, які дозволяють, у першому випадку, відкидати усе несуттєве, другорядне, а в другому – наголосити на тих особливостях, які властиві об'єктові зображення і підкреслюють його індивідуальність. Створюючи декоративний предмет, студенти використовують набуті знання у зворотньому порядку: спершу відбувається пошук загального силуету у процесі ескізування, а після цього здійснюється його деталізація, аналіз конструктивного вирішення і орнаментальне збагачення.

Ескізування є перехідним між теоретичним аналізом і практичним вирішенням. Під час його виконання графічні засоби (лінія, пляма), так само як різноманітні художні матеріали (традиційні: олівець, вугілля, сангіна, пастель, туш-перо, акварель; чи нові: ручка, фломастер, маркер, лайнер тощо) виступають засобами з'ясування основних зовнішніх (форма, силует, декор) чи конструктивних деталей виробу і найчастіше не мають на меті створення самостійного художнього твору (рис. 1).

Натомість, результатом наступного етапу – виконання проекту виробу (колекції виробів) – має стати естетично-довершений проєкт, який можна розглядати, як самостійний художній твір. Перед студентами ставиться завдання створити

композицію, яка буде відображати не лише конструктивні особливості майбутнього виробу, а й матиме певне естетичне та емоційне забарвлення (рис. 2). Одним із основних художніх засобів у цьому аспекті виступає лінія. Її значення важко переоцінити: вона окреслює основні конструктивні та декоративні деталі майбутнього виробу; вона ж виступає основою будь-якої орнаментальної схеми; разом із кольором, допомагає передати особливості матеріалу в графічному проєкті. Підкреслюючи значення лінії у виконанні проєктів декоративних виробів, підкреслюючи її домінуюче значення з-посеред інших композиційних засобів виразності, інколи застосовують термін «лінійна основа» площинної декоративної композиції [9, с. 52].

Поряд з лінією, важливе значення мають пляма і штрих. Поєднання цих засобів сприяє створенню максимально близького до дійсності зображення, а також допомагає уявити можливості використання його в інтер'єрі, в межах певного нерукотворного чи рукотворного ландшафту тощо. Важливо, що ці засоби однаково актуальні як для традиційних проєктів на папері (картоні тощо), так і для тих, які виконують у різноманітних графічних редакторах (Photoshop, Illustrator, Sketch, Corel Draw, AutoCad тощо).

Знання, отримані під час навчання дисципліні «Академічний рисунок» мають важливе значення для створення орнаментальних композицій. Саме завдяки рисунку у студентів формується вміння стилізувати, тобто відкидати усе несуттєве, другорядне, виділяючи найважливіше і таке, що надає об'єкту зображення характерних рис. Стилізація включає також прийоми абстрагування, спрощення форми, геометризацію, перетворення об'ємної форми на площинну тощо. Важливим є також принцип співвідношення окремих елементів, мотивів орнаменту між собою; до загальної композиції; значення у декорі виробу тощо.

Рис. 1. Пошук форми свічника: ескізи традиційних гуцульських свічників. Автор Радиш М.Б., 2011

Рис. 2. Ескіз та дипломний проєкт рахви. Автор Микуляк А.В., керівник Радиш М.Б., 2021

Рис. 3. Таріль «До Косова на ярмарок». Автор Радиш-Маринюк Б.М., 2012

Рис. 4. Свічник. Автор Радиш М.Б., 1994

Опанування академічного рисунку дозволило художникам Косівського осередку різьбярства розширити застосування традиційної орнаментики художніх виробів з дерева. Виділяємо декілька напрямків, у яких відбулися суттєві зміни, пов'язані із зміною педагогічного процесу загалом та впровадження у нього академічного рисунку зокрема. Перший з них пов'язаний із значним урізноманітненням орнаментальних композицій на виробках художнього дерева. Традиційний геометричний орнамент збагатили рослинні, орнітоморфні, зооморфні та антропоморфні мотиви орнаменту. Враховуючи специфіку народних візерунків, технологію виконання їх у матеріалі, митці прагнули досягнути органічної єдності традиційних і нових елементів завдяки спільним принципам узагальнення, стилізації, лінійного вирішення окремих деталей тощо. Цей напрямок відображено у творах викладачів майстерні художніх виробів з дерева кафедри декоративно-прикладного мистецтва, які навчались у Косівському технікумі народних художніх промислів: С. Бзунька, В. Гуза, О. Крицкалюка, Й. Приймака, Б. Радиша-Маринюка (рис. 3), В. Соломченка, С. Стефурака, М. Стринадюка та ін.

Засвоєння значного корпусу матеріалу, пов'язаного розвитком історичних стилів, а також української етномистецької традиції, вміння аналізувати і синтезувати, допомагають художникам у створенні нових форм виробів, розширюючи сферу застосування косівської різьби у виробках С. Бзунька, Б. Ділеті, М. Присяжного, Б. Ходана тощо. Навіть принципи використання орнаменту як оздоби готового виробу зазнав змін. Окремим митцям вдалося зробити його основним формотворчим елементом, який сам визначає силует предмету. Яскраво ілюструють цю тенденцію виробки С. Бзунька, Ю. Павловича, М. Радиша (рис. 4), М. Стринадюка та інших, які отримали академічну освіту у Косові.

Висновки. Засади викладання академічних та спецдисциплін у Косівському інституті прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ формувались протягом тривалого часу. Для більш ефективного опанування спеціальностей декоративно-ужиткового напрямку, вони поєднують підходи народної педагогіки та академічні принципи навчання. Розуміння властивостей та можливостей матеріалів, їхнє раціональне використання, доцільність конструкції виробу, його практичне значення, що лежить в основі народної педагогіки, у навчальному процесі поєднується із аналітичними можливостями та практичними навиками втілення задуманого, які студенти опановують в під час виконання завдань з рисунку. У ньому виділяємо три етапи: аналіз натури, який може супроводжуватись ескізуванням, лінійно-конструктивна побудова, створення світло-тіньового рисунку.

Набуті знання та вміння студенти використовують під час виконання поточних та курсових робіт. Роботі в матеріалі передують теоретичне осмислення поставленого завдання, ознайомлення із кращими в заданому напрямі виробами декоративного мистецтва, ескізування, яке сприяє кристалізації думки, пошуку форми майбутнього виробу, аналізу його конструкції, особливостей матеріалу чи матеріалів, який чи які планується використати. На цьому етапі студенти застосовують теоретичні знання, тоді як наступні пов'язані із практичними навиками: виконання проєкту та втілення його у матеріалі. Важливими для них стають графічні прийоми, опанування яких також відбувається на заняттях рисунком. Важливе значення має лінія як універсальний поліфункціональний графічний засіб.

Засвоєння рисунку, як академічної дисципліни, у межах опанування спеціальностей декоративно-прикладного напрямку дозволило збагатити геометричний орнамент, притаманний Косівському осередку, рослинними, орнітоморфними, зооморфними та антропоморфними мотивами,

запропонувати нові принципи стилізації та інтерпретації традиційних візерунків, запропонувати нові форми декоративно-ужиткових виробів відповідно до вимог часу.

Подальші дослідження значення академічних дисциплін, зокрема рисунку, у підготовці фахівців декоративно-прикладного мистецтва можна продовжити у декількох напрямках: вивчення процесів і змін, які відбулися у викладанні академічних

дисциплін протягом кінця XX – поч. XXI ст.; аналіз спільних та відмінних рис викладання академічних дисциплін у інших (окрім Косова) значних центрах західноукраїнського народного мистецтва, наприклад у м. Вижниця Чернівецької обл. (Коледж прикладного мистецтва ім. В.Ю. Шкрібляка); дослідження використання набутих знань у межах засвоєння обраного фаху на прикладах кращих творів митців різних галузей декоративного мистецтва.

Література

1. Вазари Дж. *Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих*. Т. 2. Москва: Искусство, 1963. 891 с.
2. Гілязова Н. М. *Рисунок. Живопис*. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 113 с.
3. Голубець О. *Магія третього виміру. Скульптурна пластика кінця XIX – початку XXI століття*. Львів: ТзОВ «Колір ПРО», 2020. 137 с.
4. Голубець О. *Мистецтво XX століття: український шлях*. Київ: Колір ПРО, 2012. 220 с.
5. Голубець О. *Сучасне малярство Львова*. Львів: «Бак», 2014. 144 с.
6. Голубець О. Українське мистецтво XX століття: проблеми національної ідентифікації. Часи незалежності. *Артанія*. 2012. № 1. Книга 26. С. 6–13.
7. Гусакова І. М. Рисунок в системі спеціальної підготовки по дисциплінам декоративно-прикладного мистецтва (батик, витинанка). *Рисунок вчора, сьогодні, завтра*. Москва: Прометей, 2013. С. 205–208. URL: <https://issuu.com/danielgonzalezbooks/docs/rosvostvse>.
8. Кириченко М. А., Кириченко І. М. *Основи образотворчої грамоти*. Київ, 2002. 190 с.
9. Ковалев А. А. Рисунок в декоративно-прикладному мистецтві. *Рисунок вчора, сьогодні, завтра*. Москва: Прометей, 2013. С. 50–65. URL: <https://issuu.com/danielgonzalezbooks/docs/rosvostvse>.
10. Прохорова Н. А. Академічний рисунок як фундамент творчої грамотності для формування творчої особистості. *Арт-простір*. 2016. № 2. С. 99–102. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78041897.pdf>.
11. Станкевич М. Етноестетика. Філософія народного мистецтва. Львів: Спілка критиків та істориків мистецтва, 2020. 276 с.

12. Хворостов А. С. Специфика рисунка в декоративно-прикладном искусстве. *Ученые записки Орловского государственного университета*. 2009. № 3. С. 336–339. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsifika-risunka-v-dekorativno-prikladnom-iskusstve>.
13. Шмагалю Р. Історичні віхи Художньо-промислової школи у Львові в контексті розвитку світової мистецької освіти другої половини XIX – XX ст. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2017. Вип. 31. С. 9–24. URL: <https://visnyk.lnam.edu.ua/visnyk/2017/31>.
14. Шмагалю Р. *Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX ст.: структурування, методологія, художні позиції*. Львів: Українські технології, 2005. 528 с.
15. Яців Р. *Художня культура. Частина 1*. Львів: «ВД "Артклас"», 2009. 88 с.

References

1. Vasari, G. (1963). *Zhizneopisaniya naibolee znamenitikh zhivopiscev, vayatelej i zochikh [Biographies of the Most Famous Painters, Sculptors and Architects]*. Vol. 2. Moscow: Iskusstvo [in Russian].
2. Hiliazova, N. (2020). *Rysunok. Zhyvopys [The Drawing. The Painting]*. Ivano-Frankivsk: Symfoniia fote [in Ukrainian].
3. Holubets, O. (2020). *Mahiiia tretioho vymiru. Skulpturna plastyka kintsia XIX – pochatku XXI stolittia [The Magic of the Third Mensuration. Sculptural Plastic Arts of the XIX – the End of the XXI Centuries]*. Lviv: TzOV "Kolir PRO" [in Ukrainian].
4. Holubets, O. (2012). *Mystetstvo XX stolittia: ukrainskyi shliakh [The Art of XX Century: Ukrainian Way]*. Kyiv: Kolir PRO [in Ukrainian].

5. Holubets, O. (2014). Suchasne maliarstvo Lvova [Lviv Modert Painting]. Lviv: "Bak" [in Ukrainian].
6. Holubets, O. (2012). Ukrainske mystetstvo XX stolittia: problemy natsionalnoii identyfikatsii. Chasy nezalezhnosti [Ukrainian Art of the XX Century: Problems of National Identification. Independence Times]. *Artania*. 1. Vol. 26. 6–13 [in Ukrainian].
7. Gusakova, I. (2013). Risunok v sisteme special'noj podgotovki po disciplinam dekorativno-prikladnogo iskusstva (batik, vytynanka) [The Drawing in the System of Special Training in the Decorative and Applying Art's Disciplines (Batik, Vytynanka)]. *Drawing Yesterday, Today, Tomorrow*. Moscow: Prometey. 205–208. URL: <https://issuu.com/danielgonzalezbooks/docs/rostovtsev> [in Russian].
8. Kyrychenko, M., Kyrychenko, I. (2002). Osnovy obrazotvorchoii hramoty [Fundamental of Artistic Literacy]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Kovaliov, A. (2013). Risunok v dekorativno-prikladnom iskusstve [The Drawing in Decorative and Applying Art]. *Drawing Yesterday, Today, Tomorrow*. Moscow: Prometey. 50–65. URL: <https://issuu.com/danielgonzalezbooks/docs/rostovtsev> [in Russian].
10. Prokhorova, N. (2016). Akademichni rysunok iak fundament tvorchoii hramotnosti dlia formuvannia tvorchoii osobystosti [Academic Drawing as the Base of Creative Literacy for the Formation of Creative Person]. *Art Space*. 2. 99–102. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78041897.pdf> [in Ukrainian].
11. Stankevych, M. (2020). Etnoestetyka. Filosofia narodnoho mystetstva [Ethnoaesthetic. Philosophy of Folk Art]. Lviv: The Association of Critics and Art Historian [in Ukrainian].
12. Khvorostov, A. (2009). Specifika risunka v dekorativno-prikladnom iskusstve [Specificity of Drawing in Decorative-Applied Art]. *Scientific Notes of Orel State University*. 3. 336–339. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsifika-risunka-v-dekorativno-prikladnom-iskusstve> [in Russian].
13. Shmahalo, R. (2017). Istorychni vikhy Khudozhnio-promyslovoi shkoly u Lvovi v konteksti rozvytku svitovoi mystetskoii osvity druhoii polovyny XIX – XX stolittia [Historical Milestones Art and Industrial School in Lviv in the Context of the Global Art Education Second Half of XIX–XX Centuries]. *Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*. 31. 9–24. URL: <https://visnyk.lnam.edu.ua/visnyk/2017/31> [in Ukrainian].
14. Shmahalo, R. (2005). Mystetska osvita v Ukraini seredyny XIX – seredyny XX stolittia: strukturuvannia, metodolohia, khudozhni pozutsiii [Art Education in Ukraine Middle 19th – Middle 20th Centuries: Structure, Methodology and Artistic Positions]. Lviv: Ukrainian Technologies [in Ukrainian].
15. Iatsiv, R. (2008). Khudozhnia kultura [Art Culture]. Vol. 1. Lviv: VD Artclass [in Ukrainian].

ACADEMIC DISCIPLINES IN THE EDUCATION OF DECORATIVE AND APPLIED ART'S SPECIALISTS: DRAWING

BILYI V. D.

Kosiv Institute of Applying and Decorative Art LNAA

Purpose: to analyze the value of theoretical and practical knowledge and skills obtained in the study of Academic Drawing by students of the Decorative and Applying Art's Department of the Kosiv Institute of Applying and Decorative Art LNAA.

Methodology. Analytical and comprehensive approaches to the subject of research, structural analysis, observation and modeling methods, as well as comparative analysis were used, which

АКАДЕМИЧЕСКИЕ ДИСЦИПЛИНЫ В ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО ИСКУССТВА: РИСУНОК

БИЛЫЙ В. Д.

Косовский институт прикладного и декоративного искусства ЛНАИ

Цель: проанализировать значение теоретических и практических знаний и умений, полученных при изучении академического рисунка студентами кафедры декоративно-прикладного искусства Косовского института прикладного и декоративного искусства ЛНАИ.

Методология. Используются аналитический и комплексный подходы к предмету исследования, структурный анализ, методы наблюдения и моделирования, а также

made it possible to identify the features of drawing techniques` using in the realization of decorative and applied art projects.

Results. The importance of the Drawing in the process of creating and making of decorative and applied art's projects has been determined. It was revealed that for the realization, analysis of the form, its design (architectonics) and material is of particular importance, while the graphic means characteristic of a drawing is most often used to apply an ornament to the surface of the item. It is also important to sketching, aimed at theoretical comprehension of existing forms; search for new forms and designs in accordance with the previous idea. Special attention to the importance of the drawing in the education of students' aesthetic ideas and the creation of artistic and expressive works of art is paid.

Scientific novelty of the paper lies in identifying the theoretical and practical skills and abilities that students of decorative and applied art's specialties receive in the study of Academic Drawing and how they use them in the creating projects and art works based on the Kosiv Institute of Applying and Decorative Art LNAA.

Practical significance. The obtained results into account in the process of teaching special disciplines can be taken, developing guidelines for them, in further scientific research.

Keywords: *the drawing, academic discipline, composition, graphic tools, project, artistic woodcarwing.*

сравнительный анализ, которые позволили выявить особенности применения рисовальных приемов в реализации проектов декоративно-прикладного искусства.

Результаты. Определено значение рисунка в процессе создания и реализации проектов декоративно-прикладного искусства. Выявлено, что особое значение имеет анализ формы, ее конструкции (архитектоники) и материала, тогда как графические средства, характерные для рисунка, чаще всего используются для нанесения орнамента на поверхность изделия. Важно также эскизирование, направленное на теоретическое осмысление существующих форм; поиск новых форм и конструкций в соответствии с предыдущим замысла. Особое внимание уделено значению рисунка в воспитании эстетических представлений студентов и создании художественно-выразительных произведений искусства.

Научная новизна заключается в выявлении теоретических и практических умений и навыков, которые студенты декоративно-прикладных специальностей получают в процессе обучения академическому рисунку и способов их использования при создании проектов и произведений декоративного искусства на базе Косовского института прикладного и декоративного искусства ЛНАИ.

Практическая значимость. Полученные результаты могут быть учтены в процессе преподавания специальных дисциплин, разработке методических рекомендаций к ним, в дальнейших научных исследованиях.

Ключевые слова: *рисунок, академическая дисциплина, композиция, графические средства, проект, художественное дерево.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА:

Білий Віктор Дмитрович, к. мист., доцент кафедри декоративного мистецтва, Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв, ORCID 000-0002-7107-4862, **e-mail:** biluy61@yahoo.com

Цитування за ДСТУ: Білий В. Д. Академічні дисципліни у підготовці фахівців декоративно-прикладного мистецтва: рисунок. *Art and design*. 2021. №2(14). С. 75–84.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2021.2.7>

Citation APA: Bilyi, V. D. (2021) Academic disciplines in the education of decorative and applied art's specialists: drawing. *Art and design*. 2(14). 75–84.